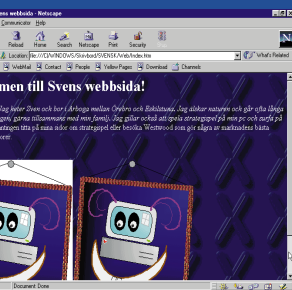

Detta kan du läsa om i kommande artiklar

Följ alla lektioner i Webbisodeskolan.

I denna första lektion får du lära dig att använda verktyget Netscape Composer. Du skapar en ny webbsida, sätter in text och bilder och lägger till sist ut den på Internet.

Webbsidorna på Internet är ihopknutna med hyperlänkar. Här får du lära dig mer.

Du lär dig att skapa en animerad bild och att lägga in den på en webbsida.

Hur tabeller och listor kan användas för snyggare presentationer på webbsidor.

Här får du lära dig att förse din webbplats med en räkare som visar antalet besök.

Lektion nummer sex handlar om frames (ramar), som gör dina sidor mer överskådliga.

De häftigaste näteffekterna görs i Java. Vi skapar en animerad knapp med Java.

Webbisodeskolan, del 1

Så gör du dina egna webbsidor

Det är faktiskt ganska lätt att skapa sin egen webbplats på Internet. Och med lite övning kan du göra webbsidor med riktigt professionellt utseende. Var med från lektion 1 i Komputer för allas webbsideskola.

Internet är många olika saker. Mest känt är dock World Wide Web. Här kan du med hjälp av en webbläsare som Internet Explorer eller Netscape Navigator "surfa" runt mellan miljontals så kallade webbplatser, där företag, organisationer och institutioner berättar om sig själva och om vad de kan och står för.

Men även du som privatperson kan skapa en webbplats och därmed bli nybyggare i cyberrymden. Det är lätt, det är kul och det är oftast också nästan gratis. De flesta Internetleverantörer erbjuder också nästan gratis. De flesta Internetleverantörer erbjuder också nästan gratis.

I den här artikeln berättar vi hur en webbsida är uppbyggd och hur du kommer igång. Vi visar dig också hur du lägger ut dina sidor på Internet så att de kan ses av de miljontals människor som använder det.

Med hjälp av de kommande numren av Komputer för alla kan du arbeta vidare på dina webbsidor och lägga till nya effekter som gör att de ser proffsigare ut. I denna första

lektion går vi igenom det som en webbsida i grund och botten består av, och hur du gör för att få ut sidor på Internet.

I de kommande lektionerna får du lära dig de lite mer avancerade delarna av webbsidehantverket.

Hur gör man webbsidor?

Också de allra tjugigaste sidorna på Internet består egentligen bara av lite text, några hyperlänkar och, som regel, några bilder.

Sidornas "byggstenar" är ett programmeringsspråk som heter HTML. Programmeringsspråk låter kanske väldigt fint. Men en webbsida är i själva verket bara lite text – den text du ser på skärmen – och några koder som talar om för din webbläsare hur sidan skall se ut. Alla de snygga effekterna på sidan görs nämligen i din webbläsare, alltså det program du använder för att surfa på Internet.

Därför kan det också vara vissa skillnader på hur en sida visas i olika webbläsare – eller

till och med i olika versioner av samma webbläsare.

HTML är relativt lätt att lära sig. Men det finns också program som gör att du inte ens behöver lära dig HTML, utan i stället kan utforma din sida på samma enkla sätt som när du arbetar med ett ordbehandlingsprogram.

Ett av dessa program heter Netscape Composer. Programmet ingår i Netscape Communicator 4.5, som också innehåller en webbläsare och ett program för e-post och diskussionsgrupper.

Förutom ett program att framställa webbsidor med, får du alltså även en extra webbläsare, och det är minsann inte så dumt. Vill man vara säker på att så många som möjligt kan läsa ens sidor utan problem bör man nämligen kontrollera dem med både Netscape Navigator och Internet Explorer.

Netscape Communicator är ett gratisprogram. För att göra det lite enklare för dig har vi lagt med den senaste versionen av programmet på K-CD:n i det här numret.

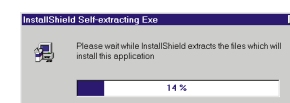
Installera Composer

Netscape Communicator installeras i två steg. Först kopieras filerna till datorn, som alla andra program, och därefter skall du upprätta en profil för varje användare – man kan nämligen vara flera som använder Communicator för till exempel e-post utan att därför kunna läsa varandras e-brev.

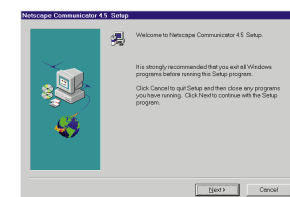
Installation

1 Välj K-program på K-CD:n och klicka på Communicator.

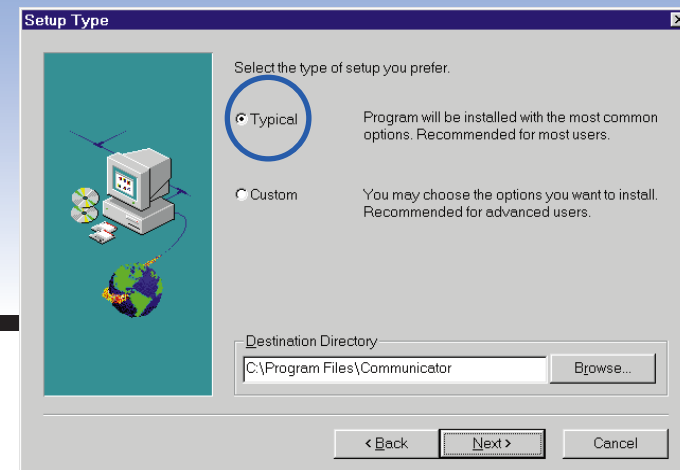
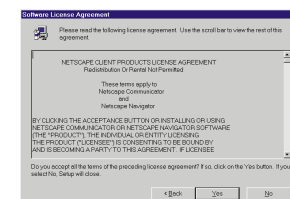
2 Installationsprogrammet packar nu upp filer för installationen.

3 Efter en kort stund hälsas du välkommen till installationsprogrammet. Klicka på "Next".

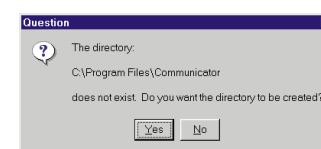

4 Du måste acceptera licensvillkoren för att kunna fortsätta. Klicka på "Yes" för att acceptera.

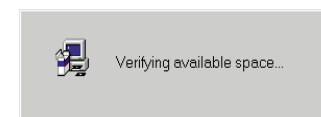

5 Välj installationstypen "Typical" och välj eventuellt var Communicator skall installeras. Klicka på "Next".

6 Mappen till Communicator finns inte ännu. Klicka på "Yes" för att skapa mappen.

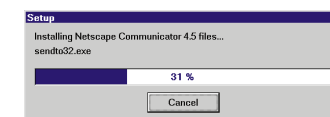
7 Installationsprogrammet undersöker om det finns tillräcklig plats på din hårddisk.

9 Netscape föreslår att det skall skapas en mapp på startmenyn för programmet. Det föreslagna namnet – Netscape Communicator – duger gott, så klicka bara på "Next".

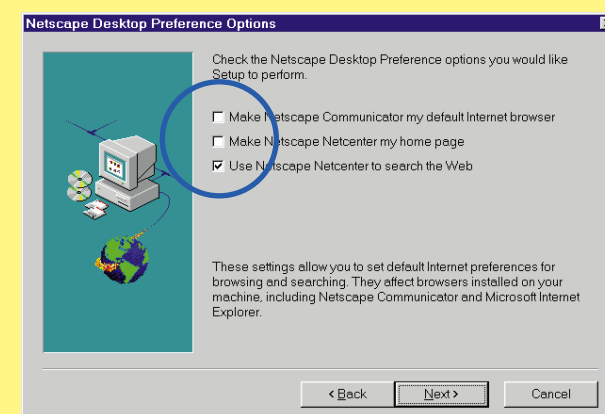
10 Här får du en översikt över vilka delar av Communicator-paketet som kommer att installeras. Klicka på Install för att sätta igång.

11 Installationsprogrammet kopierar nu filer till mappen och gör de inställningar som behövs.

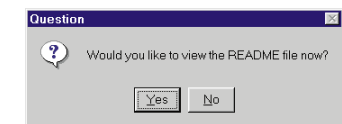

8 Ange om du vill att Netscape Communicator skall vara din standardwebbläsare, d.v.s. det program som startar när du dubbelklickar på en nätadress. Om du vill använda Internet Explorer och inte vill byta, skall du ta bort markeringen i

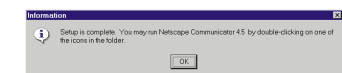
"Make Netscape Communicator my default Internet browser". Ta också bort markeringen i "Make Netscape Netcenter my home page". Du har säkert en annan startsida och det finns ingen anledning att byta den. Klicka sedan på "Next".

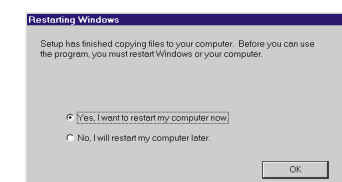
12 När installationen är klar får du möjlighet att läsa lite om Communicator. Klicka på "Yes" om du vill läsa texten. Annars klickar du på "No".

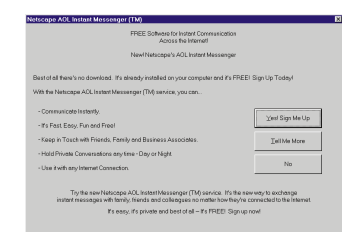
13 Installationen är nästan färdig. Klicka på "OK".

14 Du måste nu starta om datorn. Tänk på att först stänga andra program och spara dina dokument om du har program öppna. Välj "Yes" och klicka på "OK".

15 När datorn startas om visas reklam för en service som heter AOL Instant Messenger. Den skall vi inte använda här. Klicka på "No".

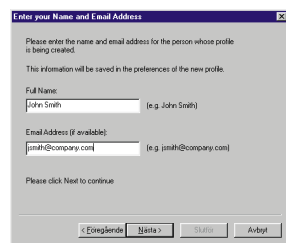
Netscape Communicator är nu installerat på din hårddisk. Förutom designprogrammet Composer som vi beskriver på kommande sidor, innehåller paketet webbläsaren Navigator, e-postprogrammet Messenger och ett nyhetsprogram.

Upprätta en profil

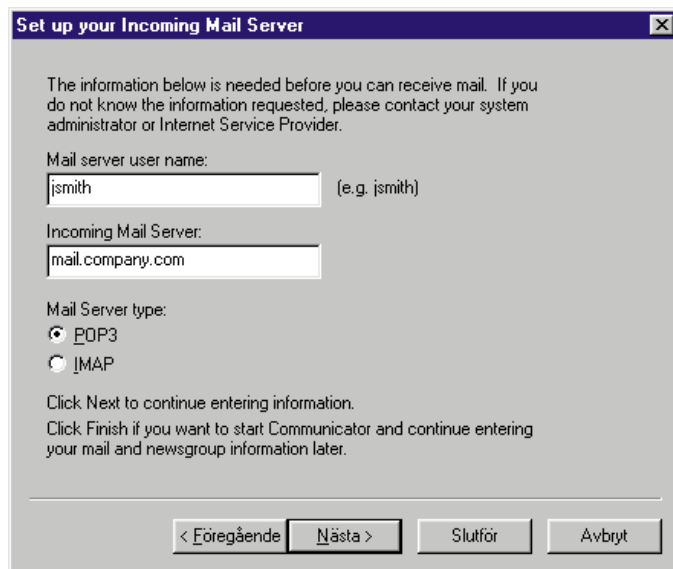
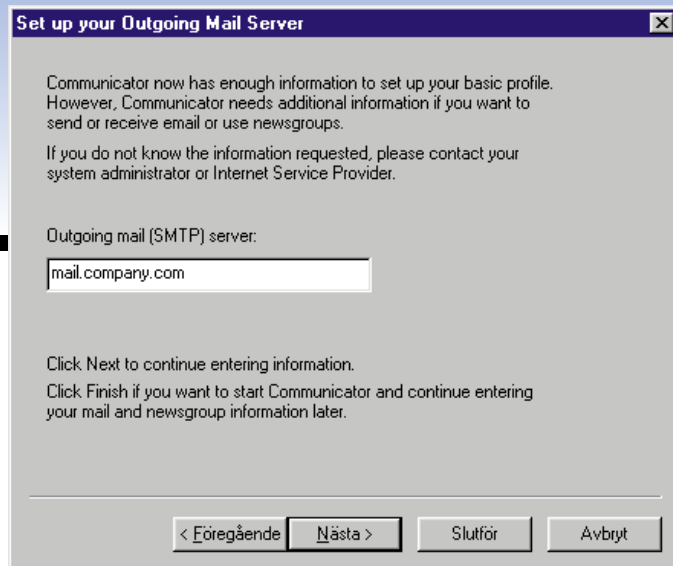
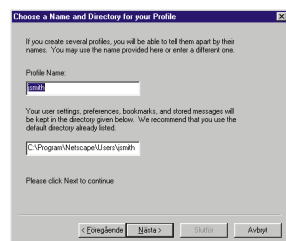
Innan du kan använda Netscape Communicator måste du upprätta en s.k. profil. Anledningen är att Netscape skall kunna användas av flera olika personer med varsin brevlåda. Du måste upprätta en profil även om det bara är du som skall använda programmet.

1 Starta Composer genom att på startmenyn välja "Program", Netscape Communicator följt av Netscape Composer. Nu visas en dialogruta som talar om för dig att du skall upprätta en profil. Klicka på "Nästa".

2 Ange ditt namn och ev. också din e-postadress. Klicka på "Nästa".

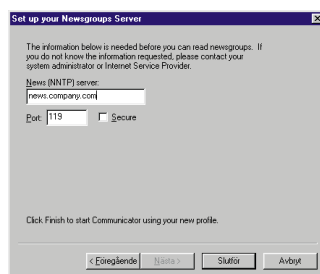

3 Ange ett namn på profilen eller acceptera det namn som Netscape föreslår. Du kan välja vilken mapp profilen skall sparas i. Klicka på "Nästa".

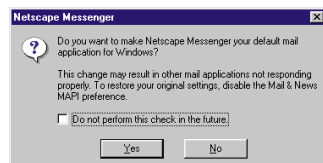

4 Om du inte planerar att använda Netscapes program för e-post, kan du hoppa över denna punkt. Annars skall du ange namnet på din Internetleverantörs e-postserver och ditt användarnamn. Klicka på "Nästa" efter varje steg.

5 Om du vill använda Messenger för att delta i diskussionsgrupper skall du ange namnet på nyhetsservern hos din Internetleverantör (namnet börjar oftast med "news"). Klicka därefter på "Slutför".

6 Nu stöter du på ännu ett val. För att använda Netscape Messenger som postprogram, skall du klicka på "Yes". Om inte, ta bort markeringen i "Do not perform this check in the future" och klicka på "No". Om du tidigare använt t.ex. Outlook Express, finns det ingen anledning att låta Messenger ta över den uppgiften.

Lite om Composer

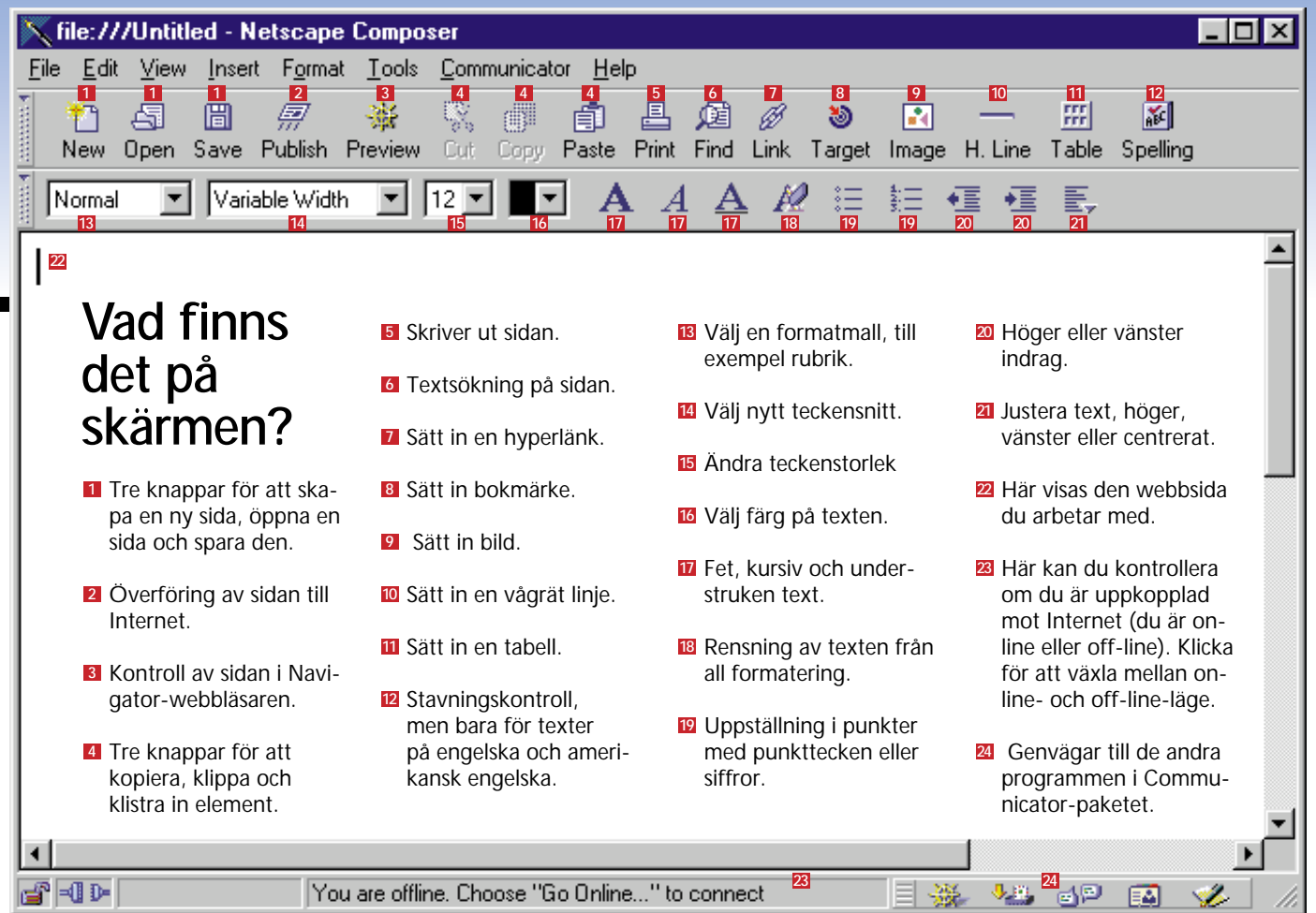
Composer är utvecklat av Netscape. Det kan inte köpas separat utan följer med i Netscape Communicator-paketet som du hittar på detta nummers K-CD. Programmet har inte samma rika möjligheter som professionella program, men du kan lätt göra enkla webbsidor med hyperlänkar, bilder, färger med mera. Composer är enkelt att använda. Du matar in och formaterar texten på samma sätt som i ett ordbehandlingsprogram.

Starta Composer

1 Starta Composer genom att öppna startmenyn och välja Program, Netscape Communicator, och Netscape Composer. Om du tidigare har skapat mer än en profil skall du också välja vilken profil du vill använda.

2 Nu är programmet klart att användas. Det kan hända att dialogrutan för uppringning visas och frågar om du skall ringa upp Internet. Det finns det ingen anledning till nu. Stäng bara dialogrutan igen. Om du vill ut på nätet, klickar du på online-ikonen längst ned.

Vad finns det på skärmen?

- Tre knappar för att skapa en ny sida, öppna en sida och spara den.
- Överföring av sidan till Internet.
- Kontroll av sidan i Navigator-webbläsaren.
- Tre knappar för att kopiera, klippa och klistra in element.

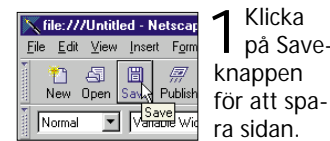
- Skriver ut sidan.
- Textsökning på sidan.
- Sätt in en hyperlänk.
- Sätt in bokmärke.
- Sätt in bild.
- Sätt in en vågrät linje.
- Sätt in en tabell.
- Stavningskontroll, men bara för texter på engelska och amerikansk engelska.

- Välj en formatmall, till exempel rubrik.
- Välj nytt teckensnitt.
- Ändra teckenstorlek.
- Välj färg på texten.
- Fet, kursiv och understruken text.
- Rensning av texten från all formatering.
- Uppställning i punkter med punkttecken eller siffror.

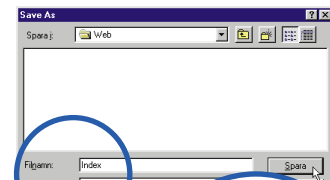
- Höger eller vänster indrag.
- Justera text, höger, vänster eller centrerat.
- Här visas den webbsida du arbetar med.
- Här kan du kontrollera om du är uppkopplad mot Internet (du är on-line eller off-line). Klicka för att växla mellan on-line- och off-line-läge.
- Genvägar till de andra programmen i Communicator-paketet.

Spara sidan på din dator

Glöm inte att med jämna mellanrum spara det dokument (webbsidan) som du arbetar

1 Klicka på Save-knappen för att spara sidan.

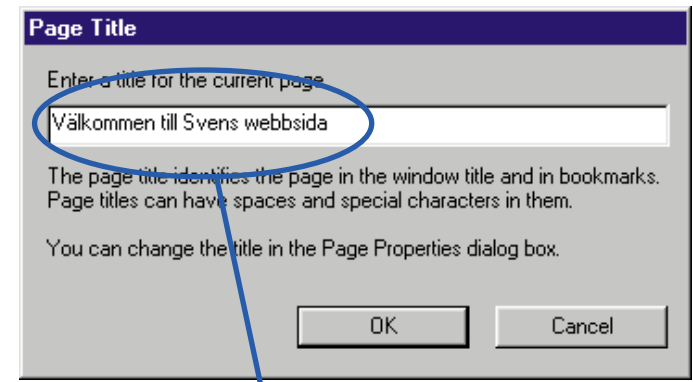

Vår leverantör vill att filen skall heta index.htm.

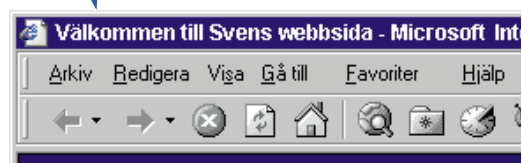
med. Till att börja med sparar du sidan på din hårddisk. Längre fram får du se hur du gör för att överföra den till Internet så att andra kan titta på den. När du sparar sidan skall den precis som andra dokument ha ett namn. Om det rör

sig om förstasidan, som i det här exemplet, har din Internetleverantör bestämt namnet på förhand. Vissa törer vill till exempel att förstasidan heter index.htm, medan andra kräver att den heter default.htm eller home.html. Hör dig för!

3 Ge sidan en titel. Den visas i titelraden i webbläsarens fönster när man besöker din webbplats. Klicka till sist på "OK".

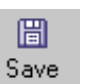
Så här ser det ut när man tittar på sidan med Microsoft Internet Explorer.

Se sidan i webbläsaren

Under arbetets gång kan det vara kul att se hur webbsidan ser ut "i verkligheten". Netscape Composer visar ganska tydligt hur resultatet blir, men det lönar sig att kontrollera. Om du vill vara säker på att de flesta kan läsa sidan problemfritt bör du titta på den med både Internet Explorer och Netscape Navigator.

1 Spara sidan på hårddisken genom att klicka på "Save"-knappen.

2 Klicka på "Preview"-knappen för att se sidan med Netscape Navigator.

3 Om du vill se sidan med Internet Explorer skall du starta Explorer och öppna sidan, använd t.ex. "Öppna" i Arkiv-menyn.

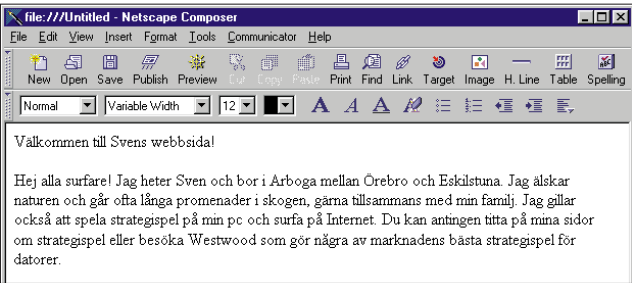

Text på sidan

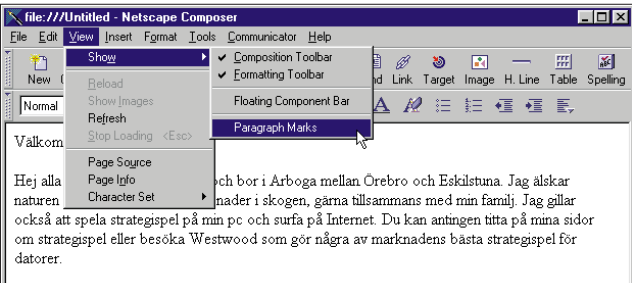
Bland det viktigaste på en webbsida är och förblir naturligtvis den vanliga texten. Om du har använt ett

ordbehandlingsprogram kommer du inte ha några problem med att mata in text i Netscape Composer. Skriv bara in den text du vill ha på sidan som är maken till Netscapes sökmotor. Tryck på "Enter" - tangenten när du vill göra nytt stycke.

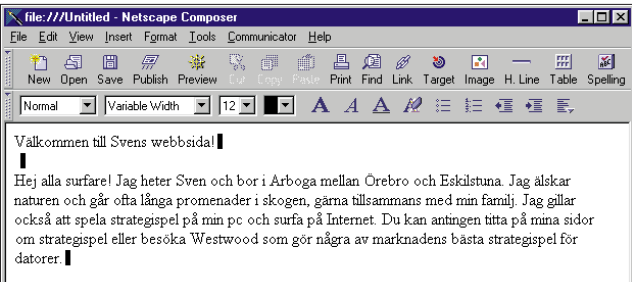
Composer byter själv rad när du kommer till slutet av raden, så det behöver du inte fundera över.

Om du vill se en markering för varje styckebyte, skall du välja menyn "View", "Show" och "Paragraph Marks". Markeringarna kommer inte att synas på den färdiga webbsidan.

Om du valt styckemarkeringarna visas en liten balk i slutet av varje stycke. Ett vågrätt streck och en balk visar att sidan är slut.

Upprepa kommandot för att ta bort styckemarkeringarna och för att visa sidan som den kommer att se ut på din webbplats.

Text-formatering

Texten ser ju lite tråkig ut just nu. Det är till exempel svårt att se vilket som är rubriken. Detta avhjälper du genom att använda olika formatmallar för att formatera delar av texten på sidan.

Finessen med mallar är först och främst att göra det lättare

att formatera texten. Det går ju mycket snabbare att välja en mall än att ändra på teckenstorleken och välja fetstil varje gång du vill göra om en text till rubrik. En annan fördel är att en rubrik som är gjord med en mall alltid visas som en rubrik – oavsett vilken webbläsare som används för att titta på sidan.

I HTML finns ett antal färdiga mallar för olika ändamål. Här är de vanligaste:

Normal Formatted	Texten på webbsidan. Text med fast bredd. Används till uppställningar, som skall visas med alla inmatade mellanrum. Visas oftast med ett courier-teckensnitt.
List Item	Visar en lista med punkttecken framför varje stycke.
Heading 1-6	Sex rubriknivåer där Heading 1 är den största.
Address	Markering av en adress. Visas som regel kursiv.

Välj en mall

1 Markera den text som skall formateras. Vissa mallar kan användas på enskilda ord, medan andra formaterar ett helt stycke åt gången.

2 Välj en mall från listan. eller ...

Bestäm själv hur texten skall se ut

1 Markera de tecken som skall ändras.

2 Välj fet, kursiv, understruken, färger eller storlek på verktygsraden.

Roligare med färger

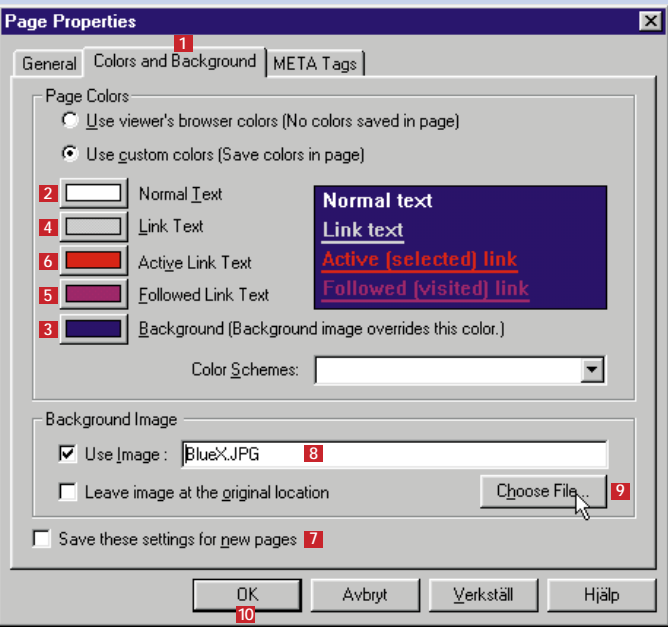
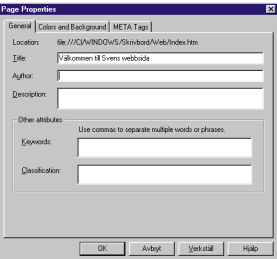
När du börjar arbeta med en ny sida är bakgrunden bara tråkigt vit, och texten är lika tråkigt svart. Det problemet finns det lyckligtvis bot för.

Men innan du börjar med att ge alla dina sidor ljusila bakgrund och gul text, kan det vara på sin plats med ett tips: Se till att det är bra kontrast mellan text och bakgrund. Då blir texten mycket lättare att läsa. Om bakgrunden är ljus (till exempel gul, vit eller grå) skall texten vara mörk (svart, mörkblå eller mörkgrön). I menyn "Format" kan du välja vilka färger som skall användas till text, hyperlänkar och bakgrund. Du kan också ändra sidans titel. Klicka på menyn "Format" och välj "Page Colors and Properties".

Nu visas en dialogruta med tre flikar att välja mellan. Vi nöjer oss här med att titta på de två första.

Generella egenskaper för sidan

Det viktigaste här är att du kan ange sidans titel. Titeln visas i webbläsarens titelrad när någon tittar på sidan. Du kan också mata in författarens namn och ange några sökord.

Färger och bakgrund

På fliken Colors and Background 1 väljer du vilken färg texten 2 och bakgrunden 3 skall ha. Du kan dessutom ställa in färgen på hyperlänkar 4, besökta hyperlänkar 5 och aktiva hyperlänkar 6. Om du vill ha en bild som bakgrund väljer du också det här. Du får lära dig mer om bilder lite senare i den här artikeln.

Det är praktiskt att markera hyperlänkarna genom att ge

dem en avvikande färg. Det gör det lättare för läsaren att hitta dem på sidan. Om du väljer ytterligare en annan färg för besökta hyperlänkar markerar denna för läsaren att han/hon redan har besökt den sida som hyperlänken går till. Färgen på aktiva hyperlänkar visas endast i det ögonblick man klickar på dem.

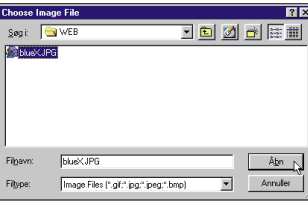
Observera att du kan använda samma inställningar till alla nya sidor genom att markera "Save these settings for new pages" 7.

Använd en bild som bakgrund

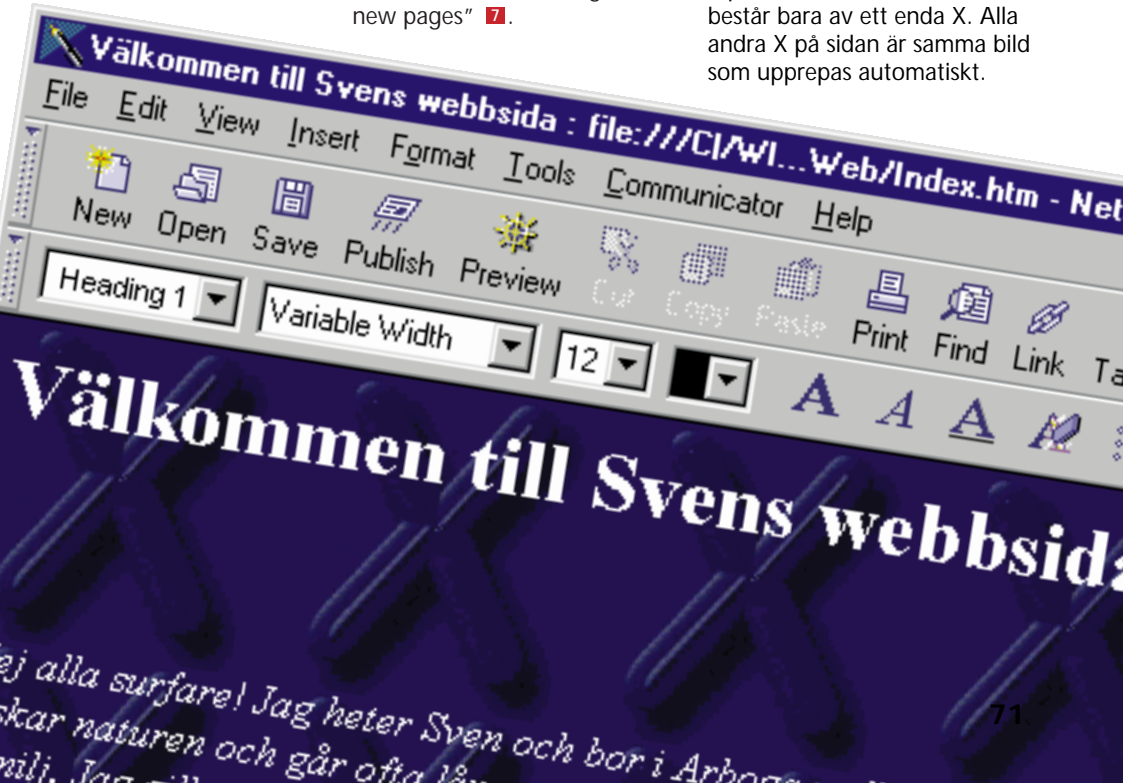
Ofta hjälper det till att liva upp en sida om man använder en bild som bakgrund i stället för den gamla vanliga enfärgade. Men för att inte störa texten – så att den blir svårsläst – bör bilden vara så enkel som möjligt, och inte för färgglad eller kontrastrik.

1 Avmarkera fältet "Use image" 8. Klicka på "Choose file" 9 för att välja bild.

2 Markera rätt fil och klicka på "Öppna".

3 Klicka på OK 10. Bilden visas nu bakom texten. Lägg märke till att bilden upprepas över hela sidan. Bilden består bara av ett enda X. Alla andra X på sidan är samma bild som upprepas automatiskt.

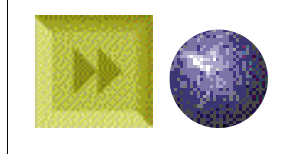

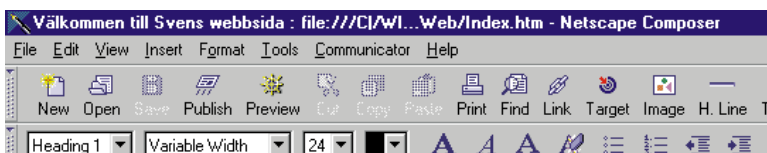
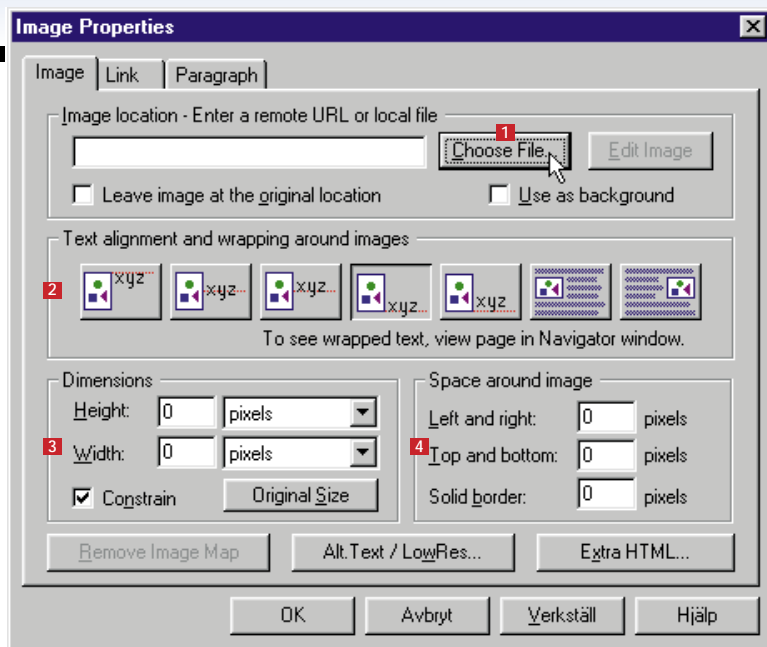
Gör din sida mer levande

Hittills har du bara använt text på dina sidor. Visst är det bra, men kanske tråkigt i längden. Som tur är kan du också lägga in bilder. Men kom ihåg att man läser din webbsida via modem – ju mer som finns på sidan, desto längre tid tar det att hämta den. Undvik de stora bilderna. Du kan också göra knappar av bilder via hyperlänkar. Vi tittar närmare på hyperlänkar i nästa nummer.

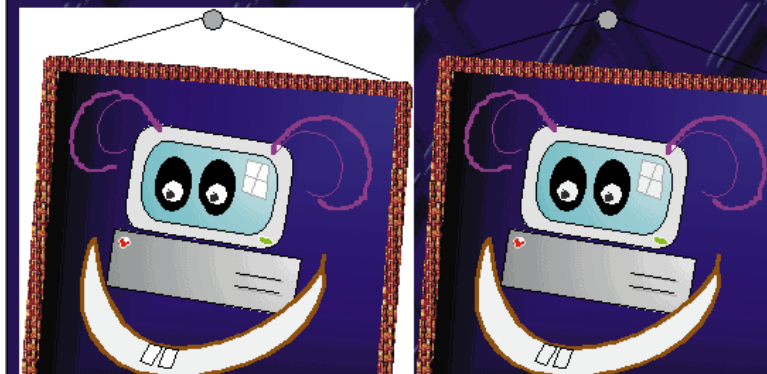
En bild har i huvudsak två användningsområden på en webbsida:
1. De kan användas för att göra sidan snyggare, t.ex. med bakgrundsgrafik, skiljelinjer och knappar.

2. De kan vara en del av innehållet, till exempel fotografierna från fotvandringen i Tibet eller dina egna datortecknade konstverk.

Välkommen till Svens webbsida!
Hej alla surfare! Jag heter Sven och bor i Arboga mellan Örebro och Eskilstuna. Jag promenerar i skogen, gärna tillsammans med min familj. Jag gillar också att spela Internet. Du kan antingen titta på mina sidor om strategispel eller besöka Westwood som strategispel för datorer.

Här ser vi nästan samma bild två gånger på samma sida. Skillnaden ligger i att den högra bilden har sparats med genomskinlig bakgrund med hjälp av ett bildbehandlingsprogram. Det som sker är att den vita färgen definieras som genomskinlig. Anledningen till att det vita i själva bilden inte blivit genomskinligt, är att det inte är helt vitt utan svagt grått. Om ögonen och munnen hade varit helt vita skulle den blå bakgrunden lysa igenom.

Sätt in en bild på sidan

1 Placera markören på den plats där du vill ha bilden.

2 Klicka på Insert Image-knappen. Nu visas en dialogruta.

3 Klicka på Choose file för att välja en bild. Det skall antingen vara en bildfil i JPG- eller GIF-format.

4 Under "Text alignment and wrapping around images" väljer du om texten skall följa bildens kant eller om den skall vara ett fristående block.

5 Om bilden är för stor eller för liten för att passa exakt på sin plats kan du ändra storleken med Dimensions. Men tänk på att det är dålig ekonomi att låta folk hämta hem en stor bild från nätet för att därefter titta på den i frimärksstorlek.

6 Under "Space around image" kan du ställa in hur mycket tomt utrymme som skall finnas runt bilden. Du kan också välja att lägga en ram runt den.

7 Klicka på "OK" när du är färdig.

Var hittar jag bilderna?

Du kan göra dina bilder själv i ett bildbehandlingsprogram och spara dem i GIF- eller JPG-format. Du kan också hämta bilder från clipart-samlingar. En huvudregel är att du inte bör använda andra människors bilder utan att fråga först.

Som tur är finns det massor av bilder som du får lov att använda helt gratis. Det gäller till exempel de bilder som finns på varje K-CD.

Filformat

En bild är inte bara en bild. Det finns ett otal bildformat och av dem är två stycken särskilt anpassade till Internet. Det är filformaten GIF och JPG. Båda typerna är komprimerade, så att filerna inte tar så mycket plats. Det innebär också att det går relativt snabbt att hämta hem bilderna över telenätet.

GIF används i allmänhet till enklare grafik där det inte finns behov av så många färger. Det får nämligen bara finnas 256 färger i en GIF-bild.

Om du vill att bilden skall vara delvis genomskinlig är det GIF-formatet du skall använda eftersom du kan definiera en av färgerna som genomskinlig. En GIF-bild kan också innehålla en animation.

JPG används i huvudsak till komplexa bilder med många färger, speciellt fotografier. En JPG-bild kan innehålla upp till 16 miljoner färger och tar mindre plats än en GIF-bild. Den kraftigare komprimeringen går dock ut över skärpan i bilden.

Tänk smått

Ett gammalt ordspråk säger: "En bild säger mer än tusen ord." I datorsammanhang skulle man kunna tillägga: "Och tar plats där efter!" Om du använder bilder på din webbsida skall du tänka på hur stora bildfilerna är. Ju större bilden är, desto längre tid tar det innan den kommer fram på skärmen.

En tumregel är att den besökande hämtar Internet-sidor med en hastighet av högst 3,5 kilobytes per sekund (med ett 33 600 bps-modem). Säg att du har fem bilder med en genomsnittlig storlek på bara 15 kilobyte (och det är mycket litet). Då tar det minst 20 sekunder innan de visas på skärmen hos läsaren. Och du kan inte räkna med att tålmodet räcker mycket längre än så.

Det finns flera metoder för att göra bilderna så små som möjligt:

1. JPG-bilder: Använd en lagom kraftig komprimering. Men var noga med att kontrollera hur resultatet blir.
2. GIF-bilder: Reducera antalet färger i bilderna. Ofta kan GIF-bilderna göras något mindre genom att använda 64 eller 128 färger i stället för 256.
3. Gör bilden mindre. Skär gärna bort oväsentliga detaljer från sidorna av bilden. Det gör inte bara filen mindre. Budskapet blir också tydligare.
4. Du kan också göra bilden i två storlekar. En liten bild som visas automatiskt, och en stor bild som läsaren själv kan välja att titta på genom att följa en hyperlänk.

Lägg ut din webbsida på Internet

Nu har du gjort din första webbsida. Men det viktigaste har du fortfarande kvar – du måste göra den tillgänglig på Internet så att resten av världen kan läsa om dig.

Därför skall du kopiera sidan till din Internetleverantörs dator. Du skall kopiera både själva sidan och de bilder som skall användas på den.

När sidan finns hos din Internetleverantör kan andra människor se den på sin dator utan att du själv är uppkopplad mot Internet.

Innan du kan ladda upp dina sidor måste du ha vissa uppgifter från Internetleverantören om hur överföringen skall ske. Du måste veta följande:

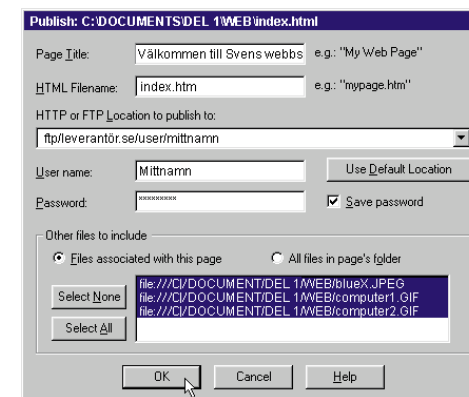
Adressen på servern (t.ex. ftp.leverantör.se), ditt användarnamn, ditt lösenord, namnet på förstasidan (t.ex. index.htm, default.htm eller home.html) och ev. namnet på den mapp som filerna skall ligga i på servern. Till sist måste du känna till den adress som din webbplats får, t.ex. www.leverantör.se/~ditt-namn/, så att du kan tala om för andra var på Internet de skall titta för att få se din webbplats.

1 Du behöver inget speciellt program för att överföra webbsidan till Internet. Composer klarar nämligen det också. Klicka på online/offline-ikonen längst ned till vänster i Composers fönster för att skifta till online-läge.

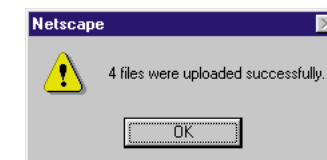
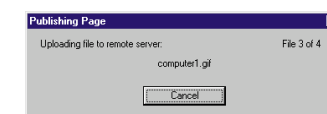

Nu kopplar datorn upp mot Internet, så att du kan lägga ut sidan, eller sidorna om det är flera.

2 Klicka på "Publish"-knappen. Knappa in de uppgifter du fick från din Internetleverantör. Nederst i dialogrutan kan du se vilka filer som hör till sidan. Här är det, förutom själva HTML-filen, de tre bildfilerna. Klicka på "OK".

3 Nu sparas Composer filerna hos din Internetleverantör. Klicka "OK" när den är klar.

4 Gör ett testbesök på adressen med din webbläsare.